

РЕШЕНИЕ

№ 37

гр. Велико Търново, 13.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА Въззивно гражданско дело № 20224000500301 по описа за 2022 година

С Решение № 260013/10.05.2022 год. по гр. д. № 975/2014 год. Русенският окръжен съд осъдил Народното събрание на Република България, Върховния административен съд и Национална агенция за приходите да заплатят солидарно на Н. Г. Г. от гр. Русе сумата 10 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди във връзка с отказа да бъде признато право на данъчен кредит по отношение на доставка по Договор за финансов лизинг от март 2008 год., вследствие на нарушение на правото на ЕС, на осн. чл. 4 & 3 ДЕС вр. ЗОДОВ, ведно със законната лихва от предявяване на иска – 16.10.2014 г. до окончателното изплащане, както и 277 лв. разноски по делото. Отхвърлил иска за разликата над 10 000 лв. до 60 000 лв. като неоснователен и недоказан. Осъдил Н. Г. Г. да заплати на Народното събрание на Република България 360 лв. юрисконсултско възнаграждение, на ВАС – 350 лв. юрисконсултско възнаграждение и на НАП – 360 лв. юрисконсултско възнаграждение.

Въззивна жалба против решението в частта, с която искът е отхвърлен за разликата над 10 000 лв. до 60 000 лв., ведно със законната лихва, е подадена от ищеца Н. Г. Г.. Счита решението за неправилно поради нарушение на материалния закон, допуснати процесуални нарушения и необоснованост. Моли съда да го отмени и да уважи претенцията в пълния предявен размер.

Въззивна жалба против решението в частта, с която предявеният иск е уважен за сумата 10 000 лв., ведно със съответната законна лихва, е подадена от НАП чрез

пълномощника юрисконсулт Р. М.. Счита решението в обжалваната част за неправилно поради нарушение на материалния закон и допуснати съществени процесуални нарушения. Моли съда да го отмени в тази част със законните последици.

Въззивна жалба против решението в частта, с която предявеният иск е уважен за сумата 10 000 лв., ведно със съответната законна лихва, е подадена от Върховен административен съд чрез пълномощника юрисконсулт П. Д.. Счита решението в обжалваната част за неправилно, постановено в нарушение на материалния закон, при допуснати съществени процесуални нарушения на съдопроизводствените правила и необосновано. Моли съда да го отмени в обжалваната част и вместо него да постанови друго, с което да отхвърли предявените искове изцяло.

Въззивна жалба против решението в частта, с която предявеният иск е уважен за сумата 10 000 лв., ведно със съответната законна лихва, е подадена от Народното събрание на Република България чрез пълномощниците юрисконсулт М. Г. и юрисконсулт А. С.. Счита решението за постановено в нарушение на процесуалните правила и за необосновано.

С Определение № 260043/04.07.2022 г., постановено по същото дело по реда на чл. 248 от ГПК, съдът оставил без уважение молбата на Н. Г. Г. за изменение на решението в частта за разноските.

Частна жалба против определението е подадена от Н. Г. Г. с искане за отмяната му и за уважаване на подадената от него молба по чл. 248 ГПК.

В срок е постъпил писмен отговор на частната жалба, подаден от Върховен административен съд чрез юрисконсулт П. Д.. Счита определението за правилно и законосъобразно и моли съда да го потвърди. Великотърновският апелативен съд, като взе предвид изложеното в жалбата и доказателствата по делото, обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност, приема следното:

В исковата си молба и в молбата-уточнение от 26.10.2015 г. ищецът Н. Г. Г. е изложил твърдения, че е едноличен собственик на капитала на „МВ Професионал“ ЕООД и негов управител. На дружеството е съставен Ревизионен акт № 1800800438/11.11.2008 г. на Главен инспектор по приходите при ТД на НАП – Русе, с който са установени задължения на „МВ Професионал“ ЕООД в размер на 14 195.88 лв., в резултат на неправомерно ползване на данъчен кредит за м. март 2008 г. по фактури от 19.03.2008 г. и от 24.03.2008 г., издадени от „И Еф Джи Ауто лизинг“ ЕООД във връзка с Договор за финансов лизинг от 28.02.2008 г., сключен между „МВ Професионал“ ЕООД и „И Еф Джи Ауто лизинг“ ЕООД. Данъчният орган е отказал право на приспадане на ДДС по фактурите на осн. чл. 6, ал. 2, т. 3 от ЗДДС (в редакция към 2008 г.) - в договора за лизинг е уговорена само опция за прехвърляне на собствеността върху стоката, съответно – не е налице доставка. Ревизионният акт е потвърден с решение на Директора на Дирекция „ОУИ“ при ЦУ на НАП – Варна и с

Решение № 1679/19.10.2009 г на Административен съд – Варна по адм. д. № 191/2009 г., потвърдено с Решение № 2427/23.02.2010 г. на ВАС по адм. дело № 15346/2009 г. Разпоредбата на чл. 6, ал. 2, т. 3 от ЗДДС (в редакция към 2008 г.) противоречи на чл. 24, т. 1 и чл. 168 от Директива 2006/112/ЕО относно общата система на ДДС, което е установено в Решение от 16.02.2012 г. на СЕС по дело C-118/11, „ЕОН Асет Мениджмънт“ ООД. Решението е провокирало законодателно изменение и считано от 01.01.2014 г. в чл. 6, ал. 2, т. 3 ЗДДС е предвидено, че „доставка на стока“ е „фактическото предоставяне на стока по договор за лизинг, дори в договора да е уговорена само опция за прехвърляне на собствеността върху стоката и сборът от дължимите вноски по договора за лизинг е идентичен с пазарната цена на стоката“. Въпреки че е била налице доставка и „МВ Професионал“ ЕООД е имало право на данъчен кредит, сумата по ревизионния акт в размер на 14 195.88 лв. е преведена по см. на НАП на 01.12.2008 г., а банковите сметки на дружеството – запорирани. В резултат на това дружеството е изпаднало в невъзможност да заплаща задълженията си и е обявено в неплатежоспособност.

Ищецът твърди, че Народното събрание не е изпълнило задължението си за правилно транспониране на Директива 2006/112/ЕО, като е оставило в сила национален регламент, който изключва признаване право на данъчен кредит в хипотези, в които това право е гарантирано от правото на ЕС. НАП, в нарушение на разпоредбите на пряко приложимите чл. 168 и чл. 176 от Директива 2006/112/ЕО, както и на принципа на данъчния неутралитет, неправомерно е отказал на „МВ Професионал“ ЕООД право на данъчен кредит и е начислил ДДС и лихви върху него. Върховният административен съд е следвало да съобрази правилата за прилагане на предпоставките за възникване и упражняване на право на данъчен кредит съгласно чл. 63, чл. 167, чл. 168 и чл. 178 от Директива 2006/112/ЕО, като ползващи се с приоритет пред противоречащите им норми на националното право.

В резултат на действията/бездействията на ответниците ищецът Н. Г. Г. е претърпял вреди, изразяващи се в чувство на безсилие и онеправданост от институционалния тормоз, упражняван от НАП, zlepоставяне пред обществото, пред близки и познати, разстройство на физическото и психическо здраве, стрес, притеснение и загуба на самочувствие, срыв на доверието в националните институции, лишаване от доходи и други средства за живот, водещи до заплахата за физическото му оцеляване.

Искането е за осъждане на НС, НАП и ВАС – солидарно, да му заплатят сумата 60 000 лв. обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане.

В писмения си отговор ответникът Народно събрание на Република България чрез пълномощниците си юрисконсулт М. Г. и Ал. С. е заел становище за

недопустимост на иска, тъй като националната уредба не предвижда възможност за ангажиране отговорността на Народното събрание (НС) във връзка с осъществяваната от него законодателна дейност, предвид особения характер на органа и извършваната от него дейност. Искът е оспорен и като неоснователен. Не е налице съществено нарушение на правото на ЕС, както и причинно-следствена връзка с твърдените от ищеца вреди, за които няма доказателства.

В писмения си отговор ответникът НАП чрез юрисконсулт Р. М. е оспорил иска като недопустим – ищецът не е легитимиран да претендира вреди, тъй като ревизионният акт е издаден срещу юридическото лице. Оспорил иска и по основание и размер. Не е налице засягане на правната сфера на физическото лице.

В писмения си отговор ответникът ВАС чрез пълномощника си юрисконсулт П. Д. е оспорил иска изцяло като неоснователен. Ищецът не е данъчно задължено лице. Липсва приложима и относима към правното положение на ищеца съюзна норма. Решението на СЕС, на което се позовава ищецът, е постановено след произнасяне на касационната инстанция.

Установена по делото е следната фактическа обстановка:

Ищецът Н. Г. Г. е бил едноличен собственик и управител на „МВ-Професионал“ ЕООД – гр. Русе. С Решение от 17.05.2010 г. по т. д. № 130/2010 г. Русенският окръжен съд е обявил неплатежоспособността на дружеството и е открил производство по несъстоятелност. С Решение от 23.02.2011 г. то е обявено в несъстоятелност, а с Решение от 14.02.2019 г. производството по несъстоятелност е прекратено на осн. чл. 735, ал. 1, т. 2 от ТЗ и е постановено заличаване на дружеството в регистъра, което е станало на 22.03.2019 г., видно от вписванията в търговския регистър.

С Ревизионен акт № 1800800438/11.11.2008 г. на Главен инспектор по приходите при ТД на НАП – Русе са установени задължения на „МВ-Професионал“ ЕООД, в резултат на непризнато право на данъчен кредит по фактура № 49967/24.03.2008 г., издадена по Договор за финансов лизинг от 28.02.2008 г., сключен между дружеството и „И еф джи ауто лизинг“ ЕООД. Данъчният орган е приел, че с предоставянето на стоката не е прехвърлено правото на собственост върху нея, тъй като в договора за лизинг е уговорена само опция за прехвърляне на собствеността, че е неприложима разпоредбата на чл. 6, ал. 2, т. 3 от ЗДДС (в редакция към 2008 г.) и съответно-че не е налице доставка. На това основание данъчният орган е отказал правото на данъчен кредит по фактурата № 49967/24.03.2008 г., коригирал е данните в справка-декларация за м. март 2008 г. и е определил за внасяне общо сумата 14 110.75 лв.

Ревизионният акт е бил обжалван от „МВ-Професионал“ ЕООД по административен ред, но е потвърден с Решение № 711/23.12.2008 г. на Дирекция „ОУИ“ при ЦУ на НАП. Обжалван е и по съдебен ред пред Административен съд - Варна, който с Решение № 1629/19.10.2009 г. по адм. дело № 191/2009 г. е отхвърлил

жалбата като неоснователна. Решението на Варненският административен съд е било потвърдено от ВАС с Решение № 2427/23.02.2010 г. по адм. дело № 15346/2009 г.

Свидетелката Д. Б. Н., която живее заедно с ищеца от 2009 г., заявява, че той трудно преживял срива на „МВ-Професионал“ ЕООД, което било финансово обезпечено. През 2009 г. започнали проверки и ревизии. Дружеството изпаднало в несъстоятелност и било заличено. Н. бил в лошо психическо състояние, не спял, загубил контакти с клиенти и с близки. Свидетелката помагала финансово до определен момент. Имало случаи, в които нямали пари и се молили на техни близки за пари. Нямали ток, защото не могли да го платят. На свидетелката също се наложило да спре работа. Н. преживявал много тежко ситуацията, защото виждал, че няма възможност да се върне към работата и дейността си. Не е посещавал психолог. За период от 2-3 години вземал лекарства против безсънието, но свидетелката не знае кой ги е изписал. Нарушен му е целият ритъм и начин на живот.

При така установеното съдът прави следните правни изводи:

Предявен е иск с правно основание чл. 49 от ЗЗД за осъждане на ответниците – НС, НАП и ВАС, при условията на солидарност, да заплатят на ищеца Н. Г. Г. сумата 60 000 лв. обезщетение за причинени на ищеца неимуществени вреди от нарушение на правото на ЕС от законодателния орган и от националните юрисдикции, ведно със законната лихва върху обезщетението от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на сумата.

Твърдените от ищеца нарушения са: неизпълнение на задължението на НС за правилно транспониране на Директива 2006/112/ЕО, в резултат на което законодателният орган е оставил в сила национален регламент, който изключва признаване право на данъчен кредит в хипотеза, в която това право е гарантирано от правото на ЕС; неправомерен отказ на НАП да признае данъчен кредит на „МВ-Професионал“ ЕООД в нарушение на разпоредбите на чл. 168 и чл. 176 от директивата и на данъчния неутралитет, в резултат на което на дружеството са начислени данъчни задължения и неспазване от страна на ВАС на върховенството на правото на ЕС и на задължителната практика на СЕС по тълкуването и прилагането му.

Съдът е приел, че е налице съществено нарушение на правото на ЕС, в резултат на което на ищеца са причинени неимуществени вреди, които е обезщетил със сумата 10 000 лв., ведно със законната лихва. В останалата част отхвърлил иска като неоснователен.

Решението е валидно и допустимо, но частично неправилно.

Въззивните жалби на ответниците НАП, ВАС и НС са основателни, а жалбата на ищеца Н. Г. Г. е неоснователна.

Предявеният иск е по чл. 49 от ЗЗД, като приложими с оглед принципите на

равностойност и ефективност и на принципа на правната сигурност, са процесуалните правила на ЗОДОВ (Определение № 60354/04.11.2021 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1126/2020 г., IV г. о., ГК).

На осн. &6 ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ (ДВ бр. 94/2019 г.) искът подлежи на разглеждане от гражданския съд, независимо че един от ответниците е ВАС.

Първостепенният съд се е произнесъл по така предявения иск, независимо от посоченото в решението основание чл. 4 пар. 3 от ДЕС. Предвидените в чл. 4 пар. 3 от ДЕС задължения за съдействие на държавите-членки на съюза при изпълнение на задачите, произтичащи от ДЕС и за вземане на мерки, необходими за гарантиране на тези задачи, представляват по съществото си общ принцип, който обвързва държавите-членки, подписали договора. Правото на гражданите да получат обезщетение за вреди от незаконни административни актове, от действия и бездействия на органи, осъществяващи административна дейност или обезщетение за вреди от непозволено увреждане е изрично предвидено в националното ни законодателство - чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ и чл. 45 и сл. от ЗЗД и това са нормите, въз основа на които следва да бъде определено правното естество на твърдяното от ищците материално право. В случая първостепенният съд се е произнесъл по спорното право, което следва да бъде квалифицирано като претенция за обезщетение по чл. 49 от ЗЗД, поради което постановеното решение е допустимо.

Предявеният иск е изцяло неоснователен и недоказан.

Отговорността на държавата за вредите, причинени на граждани и юридически лица от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз е безвиновна и се подчинява на принципите на деликтната отговорност. Фактическият състав на отговорността на държавата включва съществено нарушение на правото на ЕС, настъпили вреди за ищеца и причинна връзка между претърпените вреди и нарушението на правото на ЕС. Въззивният съд намира, че в случая е доказано наличието само на първия елемент от фактическия състав – същественото нарушение на правото на ЕС, но не и настъпването на вреди за ищеца като пряка и непосредствена последица от нарушението.

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗДДС (в редакция към датата на издаване на фактурата от 24.03.2008 г., по която е отказано право на данъчен кредит - ДВ бр. 113/28.12.2007 г., в сила от 01.01.2008 г.), доставка на стока по смисъла на закона е прехвърлянето на правото на собственост или друго вещно право върху стоката, като за доставка на стока за целите на закона се смята и фактическото предоставяне на стока по договор за лизинг, в който изрично е предвидено прехвърляне на правото на собственост върху стоката, като е предвидено изключение - разпоредбата не се прилага, когато в договора за лизинг е уговорена само опция за прехвърляне на собствеността върху стоката.

Със ЗИД на ЗДДС (ДВ бр. 101/2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) е изменена т. 3 на чл. 6, ал. 2 от ЗДДС, като е премахнато изключението при прилагане на разпоредбата и е предвидено, че тя се прилага и когато в договора за лизинг е уговорена само опция за прехвърляне на собствеността върху стоката и сборът от дължимите вноски по договора за лизинг, с изключение на лихвата по чл. 46, ал. 1, т. 1, е идентичен с пазарната цена на стоката към датата на предоставянето.

Видно от мотивите към законопроекта за изменение и допълнение на ЗДДС, промените са във връзка с нуждата от хармонизиране на българското данъчно законодателство с изискванията на европейските директиви и решения на Съда на Европейските общности в областта на косвеното облагане, както и с прецизиране на разпоредбите, които създават затруднения при практическото прилагане на закона. Промените са свързани с транспониране на Директива 2010/45/ЕС на Съвета от 13 юли 2010 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност и с констатирани несъответствия с правото на ЕС съюз и привеждане на ЗДДС в съответствие с решения на Съда на Европейския съюз. Конкретно е предвидено изменение по отношение на доставките на стоки при условията на финансов лизинг, като са регламентирани критерии в кои случаи сделката по лизингови договори следва да се приравни на придобиването на дълготраен актив съобразно решение на СЕС по дело С 118/11, „ЕОН Асет Мениджмънт“ ООД.

Дело С 118/11 на СЕС е образувано по преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд – Варна, отнасящо се до тълкуване на чл. 168, 173 и 176 от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност, отправено в рамките на спор между „ЕОН Асет Мениджмънт“ ООД и Директора на Дирекция „ОУИ“- гр. Варна, при ЦУ на НАП относно ДРА, с който на дружеството е начислен ДДС в резултат на отказано право на данъчен кредит. Част от поставените въпроси целят да се установи при какви условия член 168, буква а) от Директивата допуска данъчнозадължено лице да приспадне ДДС, който е платен, от една страна, по силата на договор за наем на автомобил и от друга страна, за ползване на автомобил по силата на договор за лизинг, както и в кой момент тези условия трябва да са налице, за да възникне правото на приспадане. В решението си по така поставените въпроси СЕС приема, че чл. 168, буква а) от Директива 2006/112/ЕО, трябва да се тълкува в следния смисъл: 1/ нает автомобил се използва за целите на облагаеми сделки на данъчнозадълженото лице, ако съществува пряка и непосредствена връзка между използването на този автомобил и икономическата дейност на данъчнозадълженото лице, като правото на приспадане възниква при изтичането на периода, за който се отнася всяко от плащанията, и към същия момент следва да се има предвид наличието на такава връзка и 2/ автомобил, който е нает по договор за лизинг и се счита за дълготраен актив, се използва за целите на облагаеми сделки, ако данъчнозадълженото

лице в това си качество придобива този актив и го включва изцяло в имуществото на своето предприятие, като дължимият при придобиването данък върху добавената стойност подлежи изцяло и незабавно на приспадане, при което всяка употреба на този актив за лични нужди на данъчнозадълженото лице или за нуждите на неговия персонал, или по-общо за цели, различни от икономическата дейност на лицето, се приравнява на възмездна доставка на услуги.

За периода до 2014 г. Директива 2006/112/ЕО не е била адекватно транспонирана, въпреки, че принципите на ефективност и на правна сигурност на правото на ЕС изискват яснота и точност на прилагане на правните норми (Решение на СЕС от 14.06.2012 г. по дело C-606/10, Решение на СЕС от 26.04.1988 г. по дело C-74/86, Решение на СЕС от 13.07.2000 г. по дело C-160/99, Решение на СЕС от 7.07.2005 г. по дело C-214/04, Решение на СЕС от 29.06.2006 г. по дело C-487/04 и др.), и изискват НС, в качеството му на законодателен орган да транспонира директивите на ЕС по такъв начин, че ефективно да бъдат постигнати заложените в тях цели и правен резултат. При неизпълнение на това задължение НС, в качеството му на законодателен орган, съответно – на процесуален субституент на държавата, носи деликтна отговорност и дължи обезщетение за причинените от това вреди, ако нарушението е достатъчно съществено.

По отношение на отговорността на НАП и ВАС:

Както е прието в цитираното и от първоинстанционния съд Решение № 16/02.03.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1914/2020 г., IV г. о., ГК, „Правото на Европейския съюз може да бъде нарушено, не само когато е приложена национална правна уредба, съдържаща правило, което не е съобразено с правото на Европейския съюз, но също и когато правото на ЕС не е приложено или е приложено неточно, като приложимата правна норма е тълкувана неправилно (напр. неавтономно), но също и когато тя не е приложена, независимо от това дали същата е уредена изрично, или може да бъде изведена от националната правна уредба, т. е. обективно да съществува в друг вид в националното право“. Отделно от това, като съд на ЕС българският съд следва да прилага правото на ЕС като свое право и да тълкува неговите разпоредби автономно, т. е. според практиката на СЕС. Ако не се налага тълкуване на разпоредба от правото на ЕС, съдът следва да приложи правото на ЕС, а в случай на съмнение той може да отправи запитване до СЕС. Отправянето на преюдициално запитване е задължително, ако възникне съмнение за съответствието на закон с правото на ЕС. В същото решение е прието, че „международните договори и правото на ЕС имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат и това предимство се зачита пряко, както от съда, така и от всеки друг правоприлагащ орган...Правото на ЕС има особено положение в системата на българското право. То има международен произход, което налага неговото автономно тълкуване и поставя в особено положение СЕС, като източник на задължителна съдебна практика. Международният произход на

това право обуславя и неговото надмощно положение по отношение на националното право съгласно чл. 5, ал. 4, изр. 2 на Конституцията“.

Въззивният съд възприема изцяло мотивите на цитираното решение на ВКС и относно квалифицирането на нарушението на правото на Европейския съюз като достатъчно съществено: „Държавата отговаря за вредите от нарушаване на правото на ЕС, когато нарушението е достатъчно съществено, като за нейната отговорност е без значение поведението (действие или бездействие) на кой от нейните органи са причинени вредите. За отговорността по ЗОДОВ вината е без правно значение, т.е. отговорността за вреди е обективна. Отговорността по ЗЗД е виновна, т.е. деецът има възможност да се екскулпира, като докаже по несъмнен начин, че е положил дължимата грижа и това изключва неговата отговорност. Отговорността на държавата за вреди от нарушаване на правото на ЕС не е виновна. Когато нарушението е извършено умишлено или при неполагане на дължимата грижа, само това е достатъчно то да бъде квалифицирано като "достатъчно съществено", но това не означава, че полагането на дължимата грижа изключва отговорността на държавата. Нарушението може да бъде квалифицирано като "достатъчно съществено" и въпреки полагането на дължимата грижа: когато държавният орган няма право на преценка, нарушената норма е ясна и прецизно формулирана, при неизпълнение на задължението за отправяне на преюдициално запитване и др. Причинният процес започва от приемането или поддържането в националното право на норма, която противоречи на правото на Европейския съюз и преминава без прекъсване до нейното приложение и осъществяването на съответните негативни последици. Поведението на различните държавни органи в този причинен процес има значение единствено за процесуалната им легитимация да отговарят като ответници по иска за обезщетение. Обезщетение за нарушение на правото на ЕС може да се претендира, както поради нарушения от нормотворчески, правораздавателни и правозащитни органи, на органи на изпълнителната власт и на местното самоуправление, така и за допускането на нарушения от частноправни субекти“.

Като съобразява всичко изложено по-горе, въззивният съд приема, че в случая, с отказа да се признае право на приспадане на данъчен кредит на „МВ-Професионал" ЕООД по фактура № 49967/24.03.2008 г., издадена по Договор за финансов лизинг от 28.02.2008 г., е допуснато съществено нарушение на правото на Европейския съюз поради несвоевременно и неадекватно транспониране на Директива 2006/112/ЕО, поддържане на норма в националното законодателство, която противоречи на правото на ЕС и прилагането и от компетентните органи, в т. ч. и от съда, за което нарушение легитимирани да отговарят са ответниците.

Не е налице обаче другият елемент от фактическия състав на чл. 49 от ЗЗД – настъпването на вреди за ищеца Н. Г. Г. в пряка причинна връзка с допуснатото

нарушение на правото на ЕС. Отговорността на държавата е деликтна и причинната връзка следва да бъде доказана във всеки конкретен случай от ищеца, при условията на пълно и главно доказване. Само онези вреди - имуществени и неимуществени, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, подлежат на обезщетяване от държавата (в настоящата хипотеза). Вредата е пряка, когато следва закономерно от неизпълнението на определени задължения и е непосредствена, когато противоправният резултат директно предпоставя вредата без намесата на други фактори на въздействие (решение № 449/17.06.2009 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 3696/2007 г.). Деянието е предпоставка за настъпване на вредата, условие, без което тя не би настъпила.

Всички последици от отказа на данъчния орган да признае право на приспадане на данъчен кредит по фактурата от 24.03.2008 г., потвърден от съда, са настъпили – пряко и непосредствено за „МВ-Професионал“ ЕООД, защото дружеството е данъчнозадълженото лице. Ищецът Н. Г. Г. е бил управител на дружеството и едноличен собственик на капитала, но не и лично задължен да начисли и внесе дължимия ДДС в резултат на непризнатото право на приспадане на данъчен кредит по фактурата. С оглед на това, за него не са настъпили пряко и непосредствено вреди, които да са в причинна връзка с допуснатото нарушение на правото на Европейския съюз и на това основание предявеният иск е неоснователен.

Действително, като управител на „МВ-Професионал“ ЕООД ищецът е изпитал притеснения и безпокойство от приетото от данъчния орган, а впоследствие и от съда, относно данъчните задължения на дружеството във връзка със сключения договор за финансов лизинг. Всички тези негативни преживявания обаче, макар и лични, са свързани със задълженията му на управител да организира и ръководи дейността на дружеството (чл. 141 ал. 1 от ТЗ), т. е. свързани са с търговската дейност на дружеството. Отделно от това, по делото не е доказано, че само заради установените в ревизионния акт данъчни задължения в резултат на непризнатия данъчен кредит е настъпила неплатежоспособността на дружеството, за да се направи евентуално връзка с последиците за ищеца в качеството му на едноличен собственик на капитала. Независимо от това, дори и да бъдат доказани, подобни последици не се намират в пряка причинна връзка с нарушението на правото на ЕС, тъй като са свързани с търговската дейност на дружеството и обстоятелството, че ищецът е негов управител и едноличен собственик на капитала, не променя този извод. На това основание искът по чл. 49 от ЗЗД за присъждане на обезщетение за вреди в резултат на нарушение на правото на ЕС е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Първостепенният съд е достигнал до различен извод, поради което обжалваното решение, с което претенцията е уважена до размер на 10 000 лв., ведно със законната лихва от 16.10.2014 г. до окончателното изплащане, следва да бъде отменено и вместо това, на осн. чл. 271, ал. 1 ГПК искът в този размер следва да бъде отхвърлен.

В останалата част, с която искът е отхвърлен за разликата над 10 000 лв. до предявения размер от 60 000 лв., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане, решението следва да бъде потвърдено.

По разноските:

При този изход на делото пред въззивната инстанция решението следва да бъде отменено в частта, с която ответниците са осъдени да заплатят на ищеца 277 лв. разноски по делото. С оглед отхвърлянето на предявения иск изцяло като неоснователен, разноски в негова полза не се дължат.

В полза на жалбоподателите следва да бъдат присъдени разноски за въззивното производство по чл. 78, ал. 8 от ГПК. И тримата жалбоподатели са били представлявани от юрисконсулти, с оглед на което, на всеки един от тях следва да бъде присъдено възнаграждение в размер на по 150 лв. съгласно чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ, съобразен с обстоятелството, че пред настоящата инстанция не са събирани нови доказателства и разглеждането на делото е в едно съдебно заседание.

По частната жалба на ищеца Н. Г. Г. против Определение № 260043/04.07.2022 г., с което е било оставено без уважение искането му по чл. 248 ГПК за изменение на решението в частта, с която е осъден да заплати на ответниците юрисконсултско възнаграждение в размер на 360 лв. на НС, 350 лв. на ВАС и 360 лв. на НАП:

Въззивният съд намира частната жалба за неоснователна, а определението на първоинстанционния съд, постановено по реда на чл. 248 от ГПК, за правилно.

С оглед отхвърляне на предявения иск изцяло, приложима е нормата на чл. 10, ал. 2 от ЗОДОВ: Ако искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Неприложима съгласно § 6 ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ (ДВ бр. 43/2019 г.) е разпоредбата на чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ (нова ДВ бр. 94/2019 г.), тъй като е приета след предявяване на иска (16.10.2014 г.). В случая обаче са приложими общите разпоредби на ГПК - чл. 78, ал. 3 и ал. 8 от ГПК, според които ответникът има право на разноски съразмерно на отхвърлената част на иска, вкл. и да претендира възнаграждение за осъществената от юрисконсулт защита. Както е прието в Определение № 2/20.04.2021 г. на ВКС по тълк. дело № 1/2019 г., ОСГТК и ОСС на Първа и втора колегия на ВАС, което няма задължителен за съда характер, но мотивите му се споделят от настоящия състав, след приемане на ал. 4 на чл. 10 от ЗОДОВ, положението на страните по новообразуваните дела, за които се прилага новата разпоредба и на страните по заварените дела, по които тя е неприложима, не може да бъде различно и те следва да се третират еднакво. По тези съображения, след влизане в сила на новата норма, въпросът за дължимото на страните – юридически лица юрисконсултско възнаграждение, следва да се квалифицира като „неуреден въпрос“ по см. на § 1 от ЗР на ЗОДОВ и по заварените дела да се прилага чл. 78, ал. 8 от ГПК.

Предвид горното, като е приел, че в полза на ответниците се дължат и следва да бъдат присъдени на осн. чл. 78, ал. 8 от ГПК възнаграждения за защита от юрисконсулти, първостепенният съд е постановил правилен съдебен акт, който следва да бъде потвърден.

Водим от горното и на осн. чл. 271 от ГПК, съдът:

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260013/10.05.2022 год. на Окръжен съд – Русе по гр. д. № 975/2014 год. по описа на същия съд, в частта, с която са осъдени Народното събрание на Република България, Върховния административен съд и Национална агенция за приходите да заплатят солидарно на Н. Г. Г. от гр. Русе сумата 10 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди във връзка с отказа да бъде признато право на данъчен кредит по отношение на доставка по Договор за финансов лизинг от март 2008 год., вследствие на нарушение на правото на ЕС, на осн. чл. 4 & 3 ДЕС вр. ЗОДОВ, ведно със законната лихва от предявяване на иска – 16.10.2014 г. до окончателното изплащане, както и 277 лв. разноси по делото, вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от Н. Г. Г. от гр. Русе, *****, с ЕГН ***** срещу Народното събрание на Република България, Върховния административен съд и Национална агенция за приходите иск по чл. 49 от ЗЗД за солидарно заплащане на сумата 10 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от съществено нарушение на правото на Европейския съюз, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

ПОТВЪРЖДАВА Определение № 260043/04.07.2022 г. на Окръжен съд – Русе по гр. д. № 975/2014 год. по описа на същия съд, постановено в производство по чл. 248 от ГПК.

ОСЪЖДА Н. Г. Г. от гр. Русе, *****, с ЕГН ***** да заплати на Народно събрание на Република България – гр. София 1169, пл. “Народно събрание” № 2 сумата 150 лв. (сто и петдесет лева) възнаграждение по чл. 78, ал. 8 от ГПК за осъществена защита от юрисконсулт пред въззивната инстанция.

ОСЪЖДА Н. Г. Г. от гр. Русе, *****, с ЕГН ***** да заплати на Върховен административен съд – гр. София, бул. “Ал. Стамболийски” № 18 сумата 150 лв. (сто и петдесет лева) възнаграждение по чл. 78, ал. 8 от ГПК за осъществена защита от юрисконсулт пред въззивната инстанция.

ОСЪЖДА Н. Г. Г. от гр. Русе, *****, с ЕГН ***** да заплати на Национална агенция за приходите – гр. София, бул. “Княз Ал. Дондуков“ № 52 сумата 150 лв. (сто и петдесет лева) възнаграждение по чл. 78, ал. 8 от ГПК за осъществена защита от юрисконсулт пред въззивната инстанция.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщаването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____